

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

V. 512.3.2014

00-090 Warszawa Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

Warszawa, 2. 01. 2014r.

Pan
Krzysztof Pietraszkiewicz
Prezes Związku Banków Polskich
ul. Kruczkowskiego 8
00-380 Warszawa

szanowny Panie Prezencie

Analiza skarg napływających do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich wskazuje, iż w praktyce, zarówno na gruncie egzekucji administracyjnej jak i sądowej, banki automatycznie dokonują blokady na wszystkich rachunkach bankowych posiadacza do wysokości egzekwowanej kwoty, nawet jeżeli na jednym rachunku znajdują się wystarczające środki na pokrycie zobowiązania. W konsekwencji powoduje to wstrzymanie przez banki wypłat ze wszystkich rachunków i tym samym ogranicza dostęp zobowiązanego do znacznie wyższych środków niż egzekwowana wierzytelność. Innymi słowy, im więcej rachunków bankowych posiada zobowiązany, tym wyższa kwota zostaje zablokowana.

Dodatkową uciążliwością jest również fakt, iż zwolnienie blokady na wszystkich rachunkach bankowych nie następuje automatycznie po przekazaniu dochodzonej kwoty do organu egzekucyjnego, lecz trwa nawet do miesiąca. W konsekwencji, przez cały ten okres zobowiązany/dłużnik pozbawiony jest możliwości korzystania z zablokowanych środków.

W przypadku egzekucji administracyjnej podstawą prawną zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego jest art. 81 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2012 r. poz. 1015 ze zm. – dalej: „Upea”), zgodnie z którym zajęcie wierzytelności jest skuteczne w odniesieniu do rachunków bankowych zobowiązanego prowadzonych przez bank, niezależnie od tego, czy organ egzekucyjny wskazał w zawiadomieniu o zajęciu numery tych rachunków.

Oznacza to, iż w przypadku braku określenia rachunków bankowych zajęcie wierzytelności może obejmować wszystkie konta bankowe. W sytuacji zaś, gdy organ egzekucyjny określi w zawiadomieniu rachunek bankowy, w doktrynie istnieją wątpliwości, czy dochodzi wówczas do zajęcia pozostałych rachunków¹. W praktyce więc zdarzają się przypadki, gdy pomimo wskazania konkretnego numeru rachunku bankowego, zajęcie wywołuje skutek także wobec pozostałych rachunków zobowiązanego prowadzonych przez bank zawiadomiony o zajęciu.

Natomiast na podstawie obowiązującej regulacji w egzekucji sądowej tj. art. 889 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 1965 r. Nr 43, poz. 296 ze zm. – dalej: „*kpc*”) można sformułować tezę, że w sytuacji gdy nie został wskazany numer rachunku bankowego zajęcie obejmie wszystkie rachunki dłużnika prowadzone przez bank, do którego skierowano zajęcie. W przypadku jednak przedstawienia konkretnego numeru rachunku, zajęciu ulega jedynie wierzytelność z tego rachunku, natomiast inne rachunki są wolne od zajęcia.

Mając na uwadze powyższe, w opinii Rzecznika Praw Obywatelskich, wykładnia a następnie zastosowanie ww. przepisów, implikuje ryzyko zajęcia wyższych środków niż egzekwowana wierzytelność.

Z punktu widzenia organu stojącego na straży wolności i praw człowieka i obywatela określonych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz w innych aktach normatywnych, taki stan jest nie do zaakceptowania. W demokratycznym państwie prawa nie może dochodzić do sytuacji, w których obywatelom blokuje się dostęp ponad dochodzoną kwotę w postępowaniu egzekucyjnym, zwłaszcza jeżeli na jednym z rachunków znajdują się wystarczające środki. Jest to szczególnie rażące, w przypadku gdy dochodzona wierzytelność stanowi znaczną kwotę, a obywatel posiada kilka rachunków bankowych.

¹ Pojawiają się głosy, iż pomimo wskazania przez organ egzekucyjny numeru rachunku bankowego zajęcie wywołuje skutek nie tylko w stosunku do tego rachunku, ale również do pozostałych rachunków zobowiązanego prowadzonych przez bank zawiadomiony o zajęciu. (W. Łuczaj w: (red.) D.R. Kijowski, *Ustawa o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Komentarz*, 2010). Inne zdanie prezentuje Leszek Mazur, który twierdzi, iż w przypadku wskazania takiego numeru rachunku bankowego, organ egzekucyjny powinien dokonać zajęcia wierzytelności wyłącznie ze wskazanego rachunku bankowego, nawet gdyby zobowiązany posiadał kilka rachunków bankowych. (por. L. Mazur, *Umowa rachunku bankowego. Komentarz*, 2007).

Tym samym, na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r., Nr 14, poz. 147 ze zm.) zwracam się do Pana Prezesa z uprzejmą prośbą o ustosunkowanie się wobec przedstawionego problemu, a w szczególności o poinformowanie Rzecznika o obowiązującej procedurze przy zwalnianiu blokady rachunku i przekazywaniu informacji pomiędzy bankami a organami egzekucyjnymi, w sytuacji gdy dojdzie do zapłaty egzekwowanej kwoty.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich